GENERALINIO ADVOKATO
GERARD HOGAN IŠVADA,
pateikta 2020 m. lapkričio 12 d.[1]

Byla C-400/19

Europos Komisija
prieš

Vengriją

„Valstybės įsipareigojimų neįvykdymas – SESV 34 straipsnis – Bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas – Reglamentas (ES) Nr. 1308/2013 – Nacionalinė teisė, kuria draudžiama tiekėjų atžvilgiu nesąžininga prekybos žemės ūkio ir maisto produktais praktika – Žemės ūkio ir maisto produktų pardavimo kainos – Tapatiems produktams taikytina vienoda mažmeninės prekybos pelno marža“

I. Įvadas

1. Savo ieškinyje Europos Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad ribojusi žemės ūkio ir maisto produktų pardavimo kainų nustatymą, visų pirma atsižvelgiant į *Mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek vonatkozásában a beszállítókkal szemben alkalmazott tisztességtelen forgalmazói magatartás tilalmáról szóló, 2009. évi XCV. törvény* (2009 m. Įstatymas XCV, kuriuo draudžiama tiekėjų atžvilgiu nesąžininga prekybos žemės ūkio ir maisto produktais praktika)[2] (toliau – 2009 m. Įstatymas XCV) 3 straipsnio 2 dalies u punktą, Vengrija neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV 34 straipsnį ir 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007[3].

2. Taigi šiame ieškinyje vėl keliamas klausimas, kiek ir kokiomis sąlygomis valstybės narės gali naudotis savo nacionalinės teisės aktų dėl nesąžiningos konkurencijos ar vartotojų nuostatomis, siekdamos riboti kainų nustatymo mechanizmus, kad sudarytų palankesnę padėtį šaliai ar šalims, kurių derybinė padėtis maisto tiekimo grandinėje paprastai laikoma ne tokia palankia. Šie klausimai jau buvo keliami 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendime *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė* (C-2/18, EU:C:2019:962), tad šioje išvadoje šio sprendimo motyvus ir išvadas reikės išnagrinėti šiek tiek išsamiau.

3. Vis dėlto prieš tai reikia nurodyti šiai bylai reikšmingas teisės aktų ir Sutarties nuostatas.

1 Originalo kalba: anglų.

2 Kaip nurodo Komisija, 2009 m. Įstatymas XCV įsigaliojo 2010 m. sausio 1 d.

3 OL L 347, 2013, p. 671.

II. Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė

4. SESV 34 straipsnyje numatyta:

„Tarp valstybių narių uždraudžiami kiekybiniai importo apribojimai ir visos lygiaverčio poveikio priemonės.“

5. Reglamento Nr. 1308/2013 83 straipsnio 5 dalyje nustatyta:

„Su produktais, kuriems taikomas Sąjungos prekybos standartas, susijusias papildomas nacionalinės teisės nuostatas valstybės narės gali priimti ar toliau taikyti tik jei tos nuostatos atitinka Sąjungos teisės nuostatas, visų pirma laisvo prekių judėjimo principą, ir su sąlyga, kad laikomasi [1998 m. birželio 22 d.] Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/34/EB [nustatančios informacijos apie techninius standartus ir reglamentus teikimo tvarką (OL L 204, 1998, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 20 t., p. 337)] <…>“

B. Vengrijos teisė

6. Pagal 2009 m. Įstatymo XCV 1 straipsnį, šio įstatymo dalykas – „žemės ūkio ir maisto produktai“, apibrėžti šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje, darant nuorodą į 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 178/2002, nustatantį maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantį Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantį su maisto saugos klausimais susijusias procedūras [4].

7. Pagal 2009 m. Įstatymo XCV 2 straipsnio 1 dalį šis įstatymas skirtas: a) įmonėmis, gaminančiomis, perdirbančiomis arba parduodančiomis neperdirbtus žemės ūkio ir maisto produktus; ir b) įmonėmis, parduodančiomis šiuos produktus galutiniams vartotojams. Pastaroji kategorija apima visus mažmenininkus, neatsižvelgiant į jų dydį, taigi taikoma ir didiesiems prekybos centrams, ir mažoms parduotuvėms, prekiaujančioms žemės ūkio ir maisto produktais.

8. 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalyje numatyta:

„Nesąžininga komercine praktika laikoma:

<…>

u) bet koks diskriminacinis tos pačios sudėties ir tų pačių juslinių savybių produktų pardavimo kainos nustatymas galutiniam vartotojui remiantis produktų kilmės šalimi.“

III. Šalių reikalavimai

9. Komisija Teisingumo Teismo prašo:

– pripažinti, kad ribojusi žemės ūkio ir maisto produktų pardavimo kainų nustatymą, visų pirma atsižvelgiant į 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktą, Vengrija neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV 34 straipsnį ir Reglamentą Nr. 1308/2013, ir

4 OL L 31, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 6 t., p. 463.

– priteisti iš Vengrijos bylinėjimosi išlaidas.

10. Vengrija Teisingumo Teismo prašo:

– atmesti Komisijos ieškinį kaip nepagrįstą ir

– priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

IV. Ieškinys

A. Šalių argumentai

11. Ieškinyje Komisija pateikia du kaltinimus. Ji nurodo, kad ribojusi žemės ūkio ir maisto produktų pardavimo kainų nustatymą, visų pirma pagal 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktą, Vengrija neįvykdė įsipareigojimų, pirma, pagal Reglamentą Nr. 1308/2013 ir, antra, pagal SESV 34 straipsnį.

12. Kiek tai susiję su ieškinio pagrindu, grindžiamu Reglamento Nr. 1308/2013 pažeidimu, Komisija teigia, kad pagal 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktą į žemės ūkio ir maisto produktų iš konkrečios šalies mažmenines pardavimo kainas turi būti įtraukta ta pati pelno marža, kuri taikoma tokiems pat produktams iš kitur, neatsižvelgiant į jų kilmės šalį. Taigi pagal minėtą nuostatą mažmenininkams draudžiama, pavyzdžiui, parduoti importuotus produktus tam tikra kaina su 5 % pelno marža, jeigu jie tuo pat metu parduoda tokius pat vidaus produktus tam tikra kaina su 10 % pelno marža. 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas taikomas visiems žemės ūkio ir maisto produktams, o sąvoka „tapatūs produktai“ apibrėžiama atsižvelgiant į produkto sudėtį ir juslines savybes.

13. Komisijos teigimu, 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktu, kuriame mažmenininkams praktiškai draudžiama parduoti importuotus produktus taikant kitokią pelno maržą nei ta, kurią jie taiko vidaus produktams, sudaroma kliūčių įgyvendinti Reglamentą Nr. 1308/2013, nes tai nesuderinama su pagrindiniu šio reglamento principu – laisvo žemės ūkio produktų pardavimo kainų nustatymo remiantis sąžininga konkurencija principu. Komisija laikosi nuomonės, kad pelno marža yra sudedamoji mažmeninės kainos nustatymo dalis.

14. Komisija nurodo 2010 m. kovo 4 d. Sprendimą *Komisija / Prancūzija* (C-197/08, EU:C:2010:111) ir 2010 m. kovo 4 d. Sprendimą *Komisija / Airija* (C-221/08, EU:C:2010:113), kurie, kaip ji mano, yra pavyzdys, kaip svarbu saugoti ekonominės veiklos vykdytojų laisvę kainų nustatymo srityje. Dėl šios laisvės nauji importuoti produktai gali patekti į konkrečią nacionalinę rinką nustatant patrauklias mažmenines jų kainas.

15. Dėl ieškinio pagrindo, grindžiamo SESV 34 straipsnio pažeidimu, Komisija teigia, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkte nenurodomos žemės ūkio ir maisto produktų savybės ir kalbama tik apie prekybos jais būdus, todėl jis turi būti laikomas nuostata, reglamentuojančia prekybos būdus, kaip tai suprantama pagal 1993 m. lapkričio 24 d. Sprendimą *Keck ir Mithouard* (C-267/91 ir C-268/91, EU:C:1993:905). Nagrinėjama nuostata neatitinka tame pat sprendime nustatyto antrojo kriterijaus, nes ja tokiems pat nacionaliniams produktams suteikiamas faktinis pranašumas. Taigi Komisija laikosi nuomonės, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkte nustatytas SESV 34 straipsnyje nurodytas poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai darantis apribojimas, nes dėl jo rinkai tampa sunkiau pateikti tam tikras iš kitų valstybių narių importuotas prekes, palyginti su tapačiais nacionaliniais produktais, todėl atgrasoma nuo mažmeninio šių prekių platinimo. Komisija pažymi, jog natūralu, kad vartotojai yra labiau susipažinę su nacionaliniais produktais, kurie yra rinkoje ilgesnį laiką, ir teikia pirmenybę jiems, o ne naujai atvežtiems produktams. Be to, kai kurie

vartotojai mano, kad pirkdami vietos produktus remia nacionalinę ekonomiką, o kai kuriose valstybėse narėse šiuo tikslu reguliariai vykdomos pardavimų skatinimo kampanijos, kuriose naudojamasi tokia nuomone. Būtent dėl šios priežasties, kuri yra viena iš daugelio kitų, komercinės veiklos vykdytojai gali pasitelkti įvairią komercinę praktiką, o viena tinkamiausių yra sumažinti kai kurių importuojamų produktų kainas, kad vartotojai greičiau susipažintų su šiais produktais.

16. Komisijos nuomone, kišimusi į nagrinėjamą laisvo kainų nustatymo politiką siekiama apsaugoti kai kuriuos nacionalinius ekonominės veiklos vykdytojus, o ne vartotojų interesus, kaip teigia Vengrija. Norint apginti vartotojų interesus, pakaktų uždrausti parduoti produktus už mažesnę nei įsigijimo kaina. Šioje byloje nagrinėjamu atveju valstybės intervencija apima daugiau nei draudimą parduoti už mažesnę nei įsigijimo kaina ir neatrodo, kad ji būtų kaip nors naudinga vartotojui. Kaip teigia Komisija, 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktu *per se* nustatoma savavališka diskriminacija ir SESV 34 straipsniui prieštaraujanti praktika, todėl įvairūs statistiniai duomenys, kurie galbūt gali įrodyti, kad ginčijama priemonė nėra diskriminacinė, neturi reikšmės. Komisija taip pat laikosi nuomonės, kad dėl sąvokos „tapatūs produktai“ kyla neaiškumų, todėl pažeidžiamas SESV 34 straipsnis. Šiuo klausimu Komisija pažymi, kad kai kurie mažmenininkai, pavyzdžiui, galėtų ant produkto nurodyti UAT apdorotą pieną duodančių karvių veislę, kaip tai jau daroma kai kurių mėsos produktų atveju. Dėl nagrinėjamų nacionalinių taisyklių šie produktai negali būti parduodami didesne kaina, nes, kaip teigia Vengrija, visam UAT apdorotam pienui, kurio riebumas yra, pavyzdžiui, 2,8 %, turėtų būti taikoma tokia pati pelno marža. Tai galėtų turėti neigiamą įtaką vartotojui ir paveikti laisvą prekių judėjimą.

17. Dėl galimų nagrinėjamų nacionalinių taisyklių pateisinimų Komisija pažymi, kad priemonė, kuri pagal SESV 34 straipsnį laikoma apribojimu, gali būti pateisinama pagal SESV 36 straipsnį arba privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais. Vis dėlto iš jurisprudencijos matyti, kad nuostata, kuria gali būti ribojama SESV užtikrinama pagrindinė laisvė, pavyzdžiui, prekių judėjimo laisvė, gali būti tinkamai pateisinama tik tuo atveju, jeigu ji yra tinkama teisėtam tikslui įgyvendinti ir neviršija to, kas yra būtina šiam tikslui pasiekti. Komisijos nuomone, nagrinėjama nacionalinė priemonė nėra nei tinkama, nei proporcinga.

18. Dėl priemonės tinkamumo Komisija laikosi nuomonės, kad pelno maržos nustatymas pirmiausia yra naudingas mažmenininkams, o ne gamintojams. Komisijos manymu, nagrinėjama priemonė yra neproporcinga, o padidinus skaidrumą rinkoje būtų pasiektas tas pats tikslas, nedarant neigiamo poveikio laisvei nustatyti kainas.

19. Priešingai, nei teigia Vengrija, Komisija nemano, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkte reglamentuojama prekybos praktika yra nesąžininga prekybos praktika, kaip ji apibrėžta 2016 m. birželio 7 d. Europos Parlamento rezoliucijoje dėl nesąžiningos prekybos praktikos maisto tiekimo grandinėje [5]. Komisija taip pat nurodo, kad Europos Parlamentas savo rezoliucijoje neskatina imtis tokių priemonių, kaip nagrinėjamosios šioje byloje, kuriomis kenkiama vidaus rinkos veikimui ir kliudoma prekybai.

20. Komisija taip pat pabrėžia, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktu smarkiai ribojama platintojų laisvė nustatyti pelno maržą, o šios laisvės negalima laikyti lygiaverte pardavimui mažesne nei įsigijimo kaina. Komisija pripažįsta, kad pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją leidžiama riboti pardavimą mažesne kaina nei įsigijimo kaina, nes toks ribojimas nelemia savavališkos diskriminacijos. Vis dėlto 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas turi diskriminacinį poveikį importuojamiems produktams, todėl jo negalima pateisinti.

5 2015/2065(INI) 2018/C 086/05.

21. Komisija nurodo, kad, priešingai, nei teigia Vengrija, neatrodo, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas leistų užtikrinti sąžiningą verslo praktiką. Iš tiesų mažmeninės prekybos pelno maržų nustatymas neužtikrina, kad tiekėjai gaus kokios nors naudos. Atvirkščiai, galima nauda tenka mažmenininkams, o ne ūkininkams. Dėl proporcingumo principo Komisija laikosi nuomonės, kad yra kitų, mažiau ribojančių priemonių, suderinamų su Sąjungos teise, kuriomis būtų galima pasiekti nustatytus tikslus.

22. Dublike Komisija nesutinka su Vengrijos teiginiu, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas taikomas tik pagrindiniams maisto produktams, kurių neįmanoma atskirti vieno nuo kito pagal sudėtį ir skonį. Kaip teigia Komisija, negalima atmesti, kad kai kurie prekių ženklu pažymėti produktai gali būti laikomi tapačiais pagal sudėtį ir juslines savybes. Komisija pažymi, kad mažmenininkai konkuruoja tarpusavyje, todėl nėra pateisinama riboti jų galimybę nustatyti kainas, remiantis tuo, kad taip tariamai išauga produkto gamintojų konkurencija. Vengrija neįrodė, kuo mažmenininkų teisės nustatyti pelno maržą ribojimas yra naudingas gamintojams. Mažmenininko derybinė galia yra daug didesnė dėl jo dydžio ir ekonominės įtakos, o mažmeninės prekybos pelno maržos nustatymas neturi poveikio didmeninei kainai tarp tiekėjo ir mažmenininko. Ginčijama nacionalinė priemonė nesuteikia apsaugos gamintojams ir nustato neproporcingą ribojimą, kuriuo praktiškai diskriminuojami iš kitų valstybių narių importuojami produktai.

23. Komisijos nuomone, nagrinėjamas apribojimas negali būti pateisinamas pagal 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2019/633 dėl įmonių vienų kitoms taikomos nesąžiningos prekybos praktikos žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje[6]. Ji pažymi, kad Direktyvoje 2019/633 konkrečiai nurodyti 16 nesąžiningos prekybos praktikos atvejų, kurie yra draudžiami. Vadinasi, ne kiekviena situacija, kuri laikoma nesąžininga, yra draudžiama. Kadangi ginčijama priemonė labai bendrai taikoma visiems sprendimams dėl mažmenininko kainos nustatymo, Komisija mano, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas prieštarauja Reglamente Nr. 1308/2013 nustatytiems bendriesiems principams ir atitinkamai jurisprudencijai, nes, atsižvelgiant į tai, kad juo ribojama laisvė nustatyti kainas tiekimo grandinėje, jis turi poveikį plačiam žemės ūkio ir maisto produktų asortimentui. 2015 m. gruodžio 23 d. Sprendimo *Scotch Whisky Association ir kt.* (C-333/14, EU:C:2015:845) 20 punkte Teisingumo Teismas nurodė, kad laisvas pardavimo kainų nustatymas remiantis sąžininga konkurencija įtrauktas į Reglamentą Nr. 1308/2013 ir yra laisvo prekių judėjimo veiksmingos konkurencijos sąlygomis principo išraiška. Taigi Komisija laikosi nuomonės, kad Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas nesuderinamas su minėtu sprendimu.

24. Komisija teigia, kad laisvas pardavimo kainų nustatymas taip pat turėtų būti taikomas tokiems produktams, kaip pienas, miltai, aliejus, cukrus ir kt. Direktyvoje 2019/633 pabrėžiama derybų laisvės svarba. Komisija atmeta Vengrijos teiginį, kad ginčijamos priemonės poveikis laisvam prekių judėjimui yra pernelyg neaiškus ir netiesioginis.

25. Vengrija mano, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas, vienintelė šio įstatymo nuostata, kurią Komisija ginčija, atitinka Reglamentą Nr. 1308/2013 ir nėra SESV 34 straipsniui prieštaraujantis apribojimas.

26. Vengrija teigia, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktu, kuris buvo priimtas prieš septynerius metus, siekiama užtikrinti vienodas konkurencines sąlygas nacionaliniams ir kitų valstybių narių žemės ūkio ir maisto produktams. Taigi ši nuostata atitinka neseniai priimtos Direktyvos 2019/633, kuria Sąjungoje nustatomas minimalus apsaugos nuo nesąžiningos prekybos praktikos lygis, siekiamus tikslus, kurių taip pat siekiama šia nuostata, atsižvelgiant į didelį žemės ūkio ir maisto produktų tiekėjų ir pirkėjų derybinės galios disbalansą. Direktyva 2019/633 siekiama spręsti nesąžiningos prekybos praktikos problemą, kurios neįmanoma išspręsti pasitelkiant konkurencijos teisę. Toje direktyvoje dėmesys sutelktas ne į dominuojančią mažmenininkų padėtį, bet į tai, kad

6 OL L 111, 2019, p. 59.

tiekėjų padėtis priklauso nuo mažmenininkų. Direktyvoje 2019/633 valstybėms narėms aiškiai leidžiama toliau taikyti priemones, susijusias su prekybos praktika, nepatenkančia į šios direktyvos taikymo sritį, jeigu ji yra suderinama su vidaus rinkos veikimo taisyklėmis. 2009 m. Įstatymas XCV buvo priimtas siekiant apsaugoti tiekėjus nuo didelių mažmeninės prekybos parduotuvių, pavyzdžiui, prekybos centrų, piktnaudžiavimo dėl tiekėjų ekonominio pažeidžiamumo ir priklausomybės, palyginti su šiomis parduotuvėmis. Skirtumas tarp ginčijamos priemonės ir Direktyvos 2019/633 yra tas, kad, nors ginčijama priemone formaliai įsikišama į mažmenininko ir vartotojo santykius, ji taip pat sukelia pasekmes tiekėjo ir mažmenininko tarpusavio santykiams.

27. Vengrijos nuomone, nepaisant to, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktu šiek tiek ribojama žemės ūkio ir maisto produktų mažmenininkų ekonominė laisvė, ši nuostata nekliudo valstybių narių tarpusavio prekybai.

28. Vengrija nurodo, kad 2009 m. Įstatymu XCV mažmenininkų praktika ribojama siekiant užtikrinti, kad reikšmingas elementas iš esmės būtų produktų pirkimo kaina, dėl kurios susitaria tiekėjas ir mažmenininkas, ir kad kitas išlaidas ar komisinius būtų galima taikyti tik jeigu jie atitiktų realią tiekėjo prašomą paslaugą. 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas taikomas tik ribotam produktų asortimentui, t. y. produktams, kurių „sudėtis ir juslinės savybės yra tos pačios“. Taigi ši nuostata taikoma tik pagrindiniams maisto produktams, kurie yra homogeniški ir kurių neįmanoma atskirti vieno nuo kito pagal sudėtį ir skonį arba kurie negali būti laikomi prekių ženklu pažymėtais produktais. Paprastai tokie produktai yra, be kita ko, pienas, miltai, aliejus, vaisiai, daržovės, paukštiena ir cukrus. Be to, 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas susijęs tik su tais produktais, kurie yra tokie patys pagal visas savo savybes. Taigi, Vengrijos teigimu, pavyzdžiui, UAT apdorotas 2,8 % riebumo pienas negali būti laikomas tapačiu šviežiam pienui arba kitokio riebumo pienui. Produktų, kurių ingredientai arba skonis skiriasi, pavyzdžiui, vaisių sulčių arba šokolado, negalima laikyti tapačiais. Vartotojų pasirinkimą, susijusį su produktų, kuriems taikomas 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas, pirkimu daugiausia veikia kaina, todėl šį pasirinkimą gali paveikti net ir minimalus kainos pokytis. Taigi labai svarbu, kad konkurencija dėl tokių produktų būtų grindžiama pranašumais, nes jie konkuruoja tik pagal kainą.

29. Vengrija mano, kad dėl sąvokos „tapatūs produktai“ per pastaruosius septynerius metus nuo 2009 m. Įstatymo XCV priėmimo nekilo jokių neaiškumų ir kad aiškinant šią sąvoką nekyla jokių sunkumų.

30. Vengrijos nuomone, mažmeninėje prekyboje pelnas maksimizuojamas veiksmingai valdant visą pelno maržą. Pavyzdžiui, prekybos centras 20–30 000 skirtingų produktų kainą nustato taip, kad pelningumą užtikrintų parduodamų produktų *visas asortimentas*. Paprastai tokiais atvejais nustatoma maža tam tikrų prekių kaina ir pelno marža, siekiant pritraukti vartotojų dėmesį ir kompensuoti „prarastas“ pajamas padidinant apyvartą dėl kitų prekių pardavimo vartotojams. Taigi mažmenininkai turi reikšmingos įtakos tam, kokios rūšies produktus perka vartotojai. Dėl tokios praktikos produkto kainą galutiniam vartotojui pirmiausia lemia ne produkto konkurencingumas, o mažmenininko sprendimas valdyti savo pelno maržą, susijusią su visu savo produktų asortimentu.

31. Vengrija pabrėžia, kad pagal 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktą tiekėjas ir mažmenininkas gali visiškai laisvai derėtis dėl prekių *pirkimo kainos*. Vis dėlto mažmenininkas negali pakeisti šios kainos ir iš kitos valstybės narės kilusio tokio pat produkto kainos *santykio*. Jeigu tiekėjas gamina produktus efektyviau, todėl parduoda savo produktus mažmenininkui už mažesnę tiekimo kainą, šio produkto kaina vartotojui taip pat bus mažesnė nei tokių pačių produktų, kurie gaminami ne taip efektyviai ir parduodami už didesnę tiekimo kainą. Priešingai, nei teigia Komisija, ginčijama priemone ribojama ne kainų konkurencija, o kai kurių pagrindinių maisto produktų *kainų iškraipymas*. Be to, ginčijama priemone neribojamas atitinkamų produktų pardavimas specialia

reklamine kaina, jeigu bet kokios kilmės produktams taikomos pelno maržos per šešis mėnesius išlyginamos. Parduodant atitinkamus produktus leidžiamas pradinės kainos ir pardavimų skatinimas. Nagrinėjamas apribojimas taip pat netaikomas, jeigu mažmenininkas nutraukia veiklą, pakeičia veiklos sritį arba galutinai išparduoda produktus. Be to, nėra jokios taisyklės, kuri draustų reklamuoti prekes.

32. Vengrijos teigimu, 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas atitinka vidaus rinkos taisykles. Be to, nors Komisija laikosi nuomonės, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas prieštarauja Reglamentui Nr. 1308/2013, ji nenurodė jokios konkrečios šio reglamento nuostatos, kuri būtų pažeista. Vengrija tvirtina, kad ginčijama priemonė nenustato kainų – nei referencinės, nei minimalios. Taigi visiškai išlaikoma ekonominės veiklos vykdytojų laisvė nustatyti pirkimo kainą. Ginčijama priemone užtikrinama, kad vartotojams nustatoma kaina atspindėtų konkurencinį pranašumą, taip sudarant visiems gamintojams galimybę laisvai patekti į atvirą rinką veiksmingomis konkurencijos sąlygomis [7]. 2010 m. kovo 4 d. Sprendime *Komisija / Prancūzija* (C-197/08, EU:C:2010:111) ir 2010 m. kovo 4 d. Sprendime *Komisija / Airija* (C-221/08, EU:C:2010:113) Teisingumo Teismas konstatavo, kad valstybės narės nustatyta minimali kaina prieštarauja Sąjungos teisei būtent todėl, kad turi neigiamą įtaką konkurencijai, nes neleidžia kai kuriems gamintojams ar importuotojams pasinaudoti „mažesne įsigijimo kaina“, kad jie galėtų siūlyti patrauklesnes mažmenines kainas [8]. Vis dėlto ginčijama priemone užtikrinama, kad kainos pranašumas dėl didesnio gamintojų ar tiekėjų efektyvumo būtų atspindėtas vartotojams taikomoje produktų kainoje. Šia priemone gamintojams taip pat užtikrinama galimybė „pasinaudoti mažesnėmis įsigijimo kainomis“ [9]. Vienas iš bendros žemės ūkio politikos tikslų yra išsaugoti veiksmingą konkurenciją žemės ūkio produktų rinkose [10]. Taigi 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas neprieštarauja Reglamentui Nr. 1308/2013 ar Komisijos nurodytai jurisprudencijai.

33. Vengrijos nuomone, Komisija neįrodė savo teiginio, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas *de facto* skirtingai veikia prekybą vidaus produktais ir prekybą kitų valstybių narių produktais [11]. Komisija remiasi prielaida, kad nacionalinėje rinkoje vartotojai dėl savo įpročių ir prioritetų teikia pirmenybę nacionaliniams, o ne kitų valstybių narių produktams, todėl importuojamiems produktams sunkiau patekti į rinką. Vengrija mano, kad nors ši prielaida apskritai yra pagrįsta, ji netaikoma panašiems maisto produktams, kurie yra tapatūs pagal skonį ir sudėtį, kai lemiamą vaidmenį turi kaina. 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktu užtikrinama, kad nustatydami savo pelno maržą mažmenininkai neteiktų pirmenybės nacionaliniams produktams, palyginti su produktais iš kitų valstybių narių.

34. Vengrijos teigimu, pagrindinė Komisijos argumentavimo klaida yra ta, kad ji painioja skirtingose tiekimo grandinės vietose esančių veiklos vykdytojų ekonominius interesus. Komisija remiasi prielaida, kad mažmenininkas atstovauja tiekėjo interesams, teigdama, kad mažmenininkai mažina kai kurių importuojamų produktų kainas savo pačių maržos nenaudai, siekdami, kad vartotojai greičiau susipažintų su šiais produktais, ir taip skatina valstybių narių tarpusavio prekybą. Kaip ir visi kiti rinkoje veikiantys subjektai, mažmenininkai siekia kuo labiau padidinti savo pelną. Jų tikslas – nustatant vartotojams siūlomų produktų kainą parduoti visą savo produktų asortimentą pačiomis palankiausiomis sąlygomis. Mažmenininkas yra suinteresuotas taikyti kuo didesnę maržą. Jis atsisako pelno tik dėl taktinių priežasčių, tikėdamasis, kad šį negautą pelną kompensuos padidėję pardavimai ir kitų produktų pardavimai, – taip sudaroma galimybė gauti didesnį pelną. Todėl mažmenininkų kainų nustatymo politika taikoma visam jų produktų asortimentui ir veiksminga šios politikos įgyvendinimo priemonė yra pritraukti klientus su ypač pigia produkcija. Priešingai, nei teigia Komisija, ne

7 2003 m. rugsėjo 9 d. Sprendimas *Milk Marque ir National Farmers' Union* (C-137/00, EU:C:2003:429, 59 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

8 2010 m. kovo 4 d. Sprendimas *Komisija / Airija* (C-221/08, EU:C:2010:113, 40 punktas).

9 2015 m. gruodžio 23 d. Sprendimas *Scotch Whisky Association ir kt.* (C-333/14, EU:C:2015:845, 21 punktas).

10 2015 m. gruodžio 23 d. Sprendimas *Scotch Whisky Association ir kt.* (C-333/14, EU:C:2015:845, 23 punktas).

11 Žr. 1993 m. lapkričio 24 d. Sprendimą *Keck ir Mithouard* (C-267/91 ir C-268/91, EU:C:1993:905, 16 punktas).

mažmenininkas, o *tiekėjas* yra suinteresuotas pateikti savo produktą naujoje rinkoje. Tiekėjas yra suinteresuotas tiekti savo produktą mažmenininkui mažesne kaina, kad jis būtų konkurencingas kitos valstybės narės rinkoje. Tiekėjas gali tai daryti nevaržomas ir niekas jam nedraudžia to daryti konkurencingomis laisvos rinkos sąlygomis.

35. Vengrija tvirtina, kad dėl ginčijamos priemonės tiekėjo nustatomos kainos sumažinimas atsispindi vartotojui taikomoje kainoje. Dėl tiekėjo efektyvumo sumažėjusias sąnaudas atspindi šio tiekėjo nustatoma kaina. Tiekėjas „neturi įtakos kainai, kuria produktas parduodamas klientui, nes ją laisvai nustato mažmenininkas“ [12].

36. Komisijos nurodytas prekybos kliūtis lemia ne ginčijama priemonė, o prekybos praktika, kurią siekiama sureguliuoti šia priemone. 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkte nustatant kainas aiškiai draudžiama diskriminuoti dėl kilmės šalies. Jeigu tiekėjas gamina produktus efektyviai, naujoviškai ir nedidelėmis sąnaudomis, todėl parduoda juos mažmenininkui už mažą kainą, šie produktai vartotojui taip pat bus parduodami mažesne kaina nei kitų tiekėjų produktai, gaminami ne taip efektyviai, todėl parduodami už didesnę kainą. Taigi panašiems pagrindiniai maisto produktai konkuruoja vartotojų rinkoje pagal sąnaudų efektyvumą, neatsižvelgiant į jų kilmės valstybę narę. Teisingumo Teismo jurisprudencija nepatvirtina išvados, kad valstybės narės teisės aktai, kuriais nedaroma jokio skirtumo pagal prekių kilmę, nesiekiama reglamentuoti prekybos prekėmis su kitomis valstybėmis narėmis ir kurių ribojamasis poveikis laisvam prekių judėjimui yra pernelyg neaiškus ir netiesioginis, yra nesuderinami su Sąjungos teise [13].

37. Taigi Vengrija laikosi nuomonės, kad, atsižvelgiant į 1993 m. lapkričio 24 d. Sprendimą *Keck ir Mithouard* (C-267/91 ir C-268/91, EU:C:1993:905), 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas yra priemonė, susijusi su prekybos būdais, ir SESV 34 straipsnis jai netaikomas.

38. Jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas patenka į SESV 34 straipsnio taikymo sritį, Vengrija mano, kad nagrinėjama priemonė gali būti pateisinama privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais, ji yra tinkama numatytam tikslui pasiekti ir proporcinga. Pagrindinis 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkto tikslas – sudaryti vienodas sąlygas tiekėjams, nustatant papildomą įpareigojimą mažmenininkams, kurie paprastai turi didelę įtaką rinkoje, taip užtikrinant veiksmingą konkurenciją. Priemonė taikoma tik pagrindiniams, panašiems maisto produktams ir pagal ją tik reikalaujama, kad mažmenininkas netaikytų skirtingos pelno maržos tapatiems produktams iš skirtingų valstybių narių. Be to, tapataus produkto sąvoka apibrėžiama siaurai. Priemonė taip pat vienodai taikoma importuojamiems ir vidaus produktams.

39. Dėl Komisijos argumento, susijusio su rinkos skaidrumu, kuris tariamai yra mažiau ribojantis, Vengrija pažymi, kad skaidrumas yra ne priemonė, o tikslas. Be to, Komisija negali nurodyti jokios mažiau ribojančios priemonės, kuri leistų veiksmingai pasiekti 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkto tikslą. Dėl ginčijamos priemonės mažmenininkas taip pat nepatiria jokios papildomos naštos ar sąnaudų. Pagal įstatymą nereikalaujama jokio išankstinio patvirtinimo, leidimo, paskesnio pranešimo ar kokių nors kitų administracinių reikalavimų įvykdymo. Kalbant apie baudas, pažymėtina, kad mažmenininkas gali pasirinkti suderinti savo praktiką su įstatymo reikalavimais, užuot gavęs baudą.

40. Triplike Vengrija laikosi nuomonės, kad Komisija neįrodė, kodėl ginčijama priemonė turi didesnį poveikį importuojamiems, o ne nacionaliniams produktams. Taip juo labiau yra atsižvelgiant į tai, kad nėra jokio nagrinėjamų produktų reklamos ribojimo, ginčijama priemone mažmenininko teisė nustatyti kainą nepanaikinama visiškai, be to, ši priemonė nėra diskriminacinė.

12 Žr. Vengrijos atsiliepimo į ieškinį 51 punktą.

13 1994 m. liepos 14 d. Sprendimas *Peralta* (C-379/92, EU:C:1994:296, 24 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

41. Jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų, kad ginčijama priemonė nėra prekybos būdas, kaip tai suprantama pagal 1993 m. lapkričio 24 d. Sprendimą *Keck ir Mithouard* (C-267/91 ir C-268/91, EU:C:1993:905), ir konstatuotų, kad tai – kiekybiniam apribojimui lygiaverčio poveikio priemonė, Vengrija toliau laikytųsi nuomonės, kad ginčijama priemonė yra ir tinkama, ir proporcinga, atsižvelgiant į jos bendrojo intereso tikslą užtikrinti sąžiningus komercinius sandorius ir pagerinti gamintojų padėtį maisto tiekimo grandinėje. Šiuo klausimu Vengrija pažymi, kad Komisija nenurodė, kokio pobūdžio priemonė būtų proporcingesnė siekiant to paties tikslo. Vengrijos nuomone, mažmenininkų laisvės ribojimas gerina gamintojų tarpusavio konkurenciją, nes mažmenininkai negali pašalinti gamintojo konkurencinio pranašumo, taikydami didesnę maržą, taip atimdami iš vartotojų galimybę gauti naudos iš konkurencijos gamintojų rinkoje. Dėl didesnės maržos taikymo produktui gali išnykti sunkiai pasiektas pirkimo kainos sumažėjimas gamintojų rinkoje ir dėl to įgytas konkurencinis pranašumas, todėl vartotojui tektų daugiau mokėti už produktą. Be to, nustatydamas mažmeninę pelno maržą mažmenininkas taip pat turėtų paskatą rinktis produktus, remdamasis tik jų įsigijimo kaina, jeigu tai yra produktai, kuriuos vartotojai perka dėl kainos. Dėl to padidėtų konkurencija tarp gamintojų, vadinasi, tai būtų naudinga ir vartotojams. Mažmenininkai taip pat išlaiko galimybę mažinti kainas, pateikdami naujus produktus rinkai, ir naudoti rinkodaros priemones, mažindami kainas pereinamuoju laikotarpiu, jeigu produktams taikomų kainų skirtumai išsilygina per šešis mėnesius.

42. Galiausiai Vengrija mano, kad prekių ženklu pažymėti produktai nėra panašūs.

B. Analizė

1. Įvadinės pastabos

43. Pagal suformuotą jurisprudenciją byloje dėl įsipareigojimų neįvykdymo būtent Komisija turi įrodyti, kad nebuvo įvykdyti nurodomi įsipareigojimai, ir pateikti Teisingumo Teismui reikiamus duomenis šiam įsipareigojimų neįvykdymui patikrinti, ir ji negali remtis kokiomis nors prielaidomis [14]. Valstybės narės įsipareigojimų neįvykdymas turi būti vertinamas atsižvelgiant į valstybės narės padėtį pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigoje [15], o nagrinėjamu atveju tai yra 2018 m. kovo 9 d.

44. Šiame ieškinyje Komisija nurodo, kad dėl Vengrijos teisės aktais, konkrečiai – 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktu, ribojamo kai kurių žemės ūkio ir maisto produktų kainų nustatymo mažmeninės prekybos grandyje nukenčia būtent importuojami produktai. Komisija tvirtina, kad Vengrija taip neįvykdė įsipareigojimų pagal Reglamentą Nr. 1308/2013 [16] ir SESV 34 straipsnį. Komisija iš esmės teigia, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktu ribojant mažmenininkų laisvę nustatyti pelno maržas, taigi ir jų laisvę nustatyti patrauklias mažmenines kainas, į nacionalinę rinką kliudoma patekti naujiems produktams iš kitų valstybių narių. Šiuo klausimu Komisija laikosi nuomonės, kad pelno maržos yra sudedamoji mažmeninės kainos dalis.

14 2011 m. gegužės 19 d. Sprendimas *Komisija / Malta* (C-376/09, EU:C:2011:320, 32 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

15 2018 m. spalio 18 d. Sprendimas *Komisija / Jungtinė Karalystė* (C-669/16, EU:C:2018:844, 40 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

16 Reglamente Nr. 1308/2013 nustatomas bendras visų žemės ūkio produktų, išvardytų ESS ir SESV I priede, įskaitant pieną ir pieno produktus, rinkų organizavimas. Žr. Reglamento Nr. 1308/2013 1 straipsnio 2 dalies p punktą. Šio reglamento teisinis pagrindas visų pirma yra SESV 42 straipsnio pirma pastraipa ir SESV 43 straipsnio 2 dalis. SESV 38 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad Sąjunga nustato ir įgyvendina bendrą žemės ūkio ir žuvininkystės politiką. Šioje nuostatoje taip pat numatyta, kad „vidaus rinka taip pat apima žemės ūkį, žuvininkystę ir žemės ūkio produktų prekybą“. „Žemės ūkio produktai“ – tai žemdirbystės, gyvulininkystės bei žuvininkystės produktai ir tiesiogiai su jais susiję pirminio perdirbimo produktai. Nuorodos į bendrą žemės ūkio politiką arba žemės ūkį ir vartojamas terminas „žemės ūkis“ suprantami kaip apimantys ir žuvininkystę, pripažįstant šio sektoriaus specifinį pobūdį“. Konkrečios šios politikos taisyklės nustatytos SESV 39–44 straipsniuose. Taigi, išskyrus atvejus, kai SESV 39–44 straipsniuose numatyta kitaip, vidaus rinkos sukūrimo ir veikimo taisyklės taikomos žemės ūkio produktams. Žr. SESV 38 straipsnio 2 dalį. Produktai, kuriems taikomos SESV 39–44 straipsnių nuostatos, išvardyti ESS ir SESV I priede. Šiame ieškinyje Komisija nekaltina Vengrijos SESV 39–44 straipsnių pažeidimu.

45. Nepaisant to, kad nagrinėjamos nacionalinės taisyklės daro poveikį atitinkamų produktų mažmeninei, o ne didmeninei kainai, Vengrija teigia, kad šiomis taisyklėmis, panašiai kaip Direktyva 2019/633 [17], siekiama kovoti su tam tikra nesąžininga su atitinkamais produktais susijusia pirkėjų ir (arba) mažmenininkų praktika tiekėjų ir (arba) gamintojų – pastarieji laikomi ekonomiškai pažeidžiama ir priklausoma šalimi – atžvilgiu. Vengrija laikosi nuomonės, kad šios taisyklės neprieštarauja Reglamentui Nr. 1308/2013 ar SESV 34 straipsniui ir kad bet kuriuo atveju yra pateisinamos dėl privalomųjų bendrojo intereso pagrindų. Ji nurodo, kad ginčijama priemonė yra logiškas būdas šiam tikslui pasiekti ir yra proporcinga.

46. Šiuo klausimu reikėtų pažymėti, kad nagrinėjamomis taisyklėmis nenustatomos žemės ūkio ir maisto produktų pardavimo kainos tarp gamintojo ir (arba) tiekėjo ir pirkėjo ir (arba) mažmenininko, kaip ir nenustatomos mažiausios ar didžiausios šių produktų pardavimo kainos kurioje nors prekybos grandyje, įskaitant mažmeninę prekybą. Be to, ginčijamos taisyklės nėra konkrečiai skirtos antikonkurencinei praktikai, pavyzdžiui, pardavimui už mažesnę nei įsigijimo kaina arba konkurentų, kurie nėra tam tikrų prekybos ar gamintojų organizacijų nariai, išstūmimui ar kitoms panašioms antikonkurencinėms priemones. Taigi svarbu pažymėti, kad atitinkamų produktų gamintojai ir (arba) tiekėjai bei pirkėjai ir (arba) mažmenininkai gali laisvai derėtis tarpusavyje dėl atitinkamų maisto produktų kainų.

47. Nors, žinoma, tai nėra akivaizdu iš pačios 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkto formuluotės, neginčijama, kad dėl nagrinėjamų taisyklių į atitinkamų produktų mažmenines pardavimo kainas turi iš esmės įeiti tokia pati pelno marža, neatsižvelgiant į produktų kilmės šalį.

48. Taigi 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkte mažmenininkams draudžiama parduoti, pavyzdžiui, importuotus produktus su 5 % pelno marža, jeigu tuo pat metu jie siūlo tokius pat vidaus produktus, taikydami 10 % pelno maržą. Tas pats yra ir atvirkščiai, todėl nekyla abejonių, kad iš pirmo žvilgsnio nagrinėjamas teisės aktas [18] vienodai taikomas visiems atitinkamiems maisto produktams, neatsižvelgiant į jų kilmę.

49. Nors šis ieškinys susijęs su dviem kaltinimais dėl Reglamento Nr. 1308/2013 ir SESV 34 straipsnio, vis dėlto, kaip bus aišku, šie kaltinimai daugeliu aspektų sutampa.

2. Pirmasis kaltinimas pažeidus Reglamentą Nr. 1308/2013

a) Kaltinimas, susijęs su visu Reglamentu Nr. 1308/2013

50. Komisija teigia, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktu visų pirma pažeidžiamas Reglamentas Nr. 1308/2013, nes šiomis nacionalinėmis taisyklėmis dėl nesąžiningos prekybos praktikos kliudoma laisvai nustatyti kainas. Reikėtų pažymėti, kad Komisija savo ieškinyje nurodo ne kokią nors konkrečią Reglamento Nr. 1308/2013 nuostatą ar nuostatas, o visą šį reglamentą. Taip neabejotinai yra todėl, kad 2009 m. Įstatymas XCV suformuluotas plačiai.

51. Komisijos teigimu (Vengrija to neneigė), pagal 2009 m. Įstatymo XCV 1 straipsnį šis įstatymas susijęs su „žemės ūkio ir maisto produktais“, kaip jie apibrėžti šio įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje, kurioje savo ruožtu daroma nuoroda į Reglamentą Nr. 178/2002. Šiuo klausimu Reglamento Nr. 178/2002 2 straipsnyje apibrėžiama „maisto“ sąvoka, nustatant, kad šiame reglamente „maistas“ (arba „maisto produktas“) – tai „medžiaga arba produktas, perdirbtas, perdirbtas iš dalies arba

17 Reikėtų pažymėti, jog Komisija šiame ieškinyje neteigia, kad Vengrija neįvykdė įsipareigojimų pagal Direktyvą 2019/633. Kaip matyti iš Direktyvos 2019/633 13 straipsnio 1 dalies, kurioje reikalaujama, kad valstybės narės perkeltų direktyvą į nacionalinę teisę ne vėliau kaip 2021 m. gegužės 1 d. ir pradėtų taikyti šias perkėlimo priemones iki 2021 m. lapkričio 1 d., ir iš šios direktyvos 14 straipsnio, kuriame numatyta, kad ši direktyva įsigalioja 2019 m. balandžio 30 d. (taigi po 2018 m. kovo 9 d. pagrįstos nuomonės), ji netaikytina *rationae temporis*.

18 *De jure*.

neperdirbtas, kurį žmogus nuris arba pagrįstai tikimasi, kad nuris“. Taigi, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 1308/2013 taikymo sritį ir žemės ūkio produktus, kuriems taikomas šis reglamentas, kaip nurodyta jo 1 straipsnyje, atrodo, kad nemažai žemės ūkio produktų, kuriems taikomas Reglamentas Nr. 1308/2013, ir žemės ūkio ir maisto produktų, kuriems taikomas 2009 m. Įstatymas XCV, sutampa. Vis dėlto pati 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkto taikymo sritis aiškiai apribota reikalavimo, kad produktai būtų tos pačios sudėties ir tų pačių juslinių savybių.

52. Nors Komisijos kaltinimas grindžiamas visu Reglamentu Nr. 1308/2013, todėl jį būtų galima laikyti pernelyg plačiu ir netiksliu, jo negalima kritikuoti remiantis vien šiuo pagrindu, atsižvelgiant į plačią 2009 m. Įstatymo XCV ir šiek tiek siauresnę jo 3 straipsnio 2 dalies u punkto taikymo sritį.

53. Be to, nors Komisija nenurodė jokios konkrečios Reglamento Nr. 1308/2013 nuostatos, kurioje nacionaliniu arba Sąjungos lygmeniu būtų leidžiama nustatyti mažmenines atitinkamų produktų pardavimo kainas, arba nuostatų, pagal kurias valstybėms narėms draudžiama priimti nacionalines priemones, kuriomis nustatomos šios kainos [19], reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją laisvas pardavimo kainų nustatymas remiantis laisva konkurencija įtrauktas į Reglamentą Nr. 1308/2013 ir yra laisvo prekių judėjimo veiksmingos konkurencijos sąlygomis principo išraiška [20].

54. Taigi nacionalinės teisės aktu, kuriuo iš esmės draudžiama laisvai nustatyti konkurencingas žemės ūkio produktų kainas, būtų pažeistas esminis Reglamento Nr. 1308/2013 reikalavimas, nebent jį būtų galima objektyviai pateisinti. Kaip Teisingumo Teismas paaiškino 2003 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Milk Marque ir National Farmers' Union* (C-137/00, EU:C:2003:429) 86 punkte, šiame reglamente numatytų bendro rinkos organizavimo tikslų nepažeidžia nacionalinės priemonės, kurios pačios „neturi poveikio kainų nustatymui“ ir kuriomis kaip tik siekiama „apsaugoti tinkamą kainų nustatymo mechanizmo veikimą, kad būtų pasiektos tokio lygio kainos, kurios atitiktų ir gamintojų, ir vartotojų interesus“.

55. Žinoma, ir atvirkščiai, bendram rinkos organizavimui tikrai gali pakenkti nacionalinės priemonės, kuriomis nepagrįstai daromas poveikis šių žemės ūkio produktų kainų nustatymui.

56. Taigi, mano nuomone, esminis klausimas yra tas, ar 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktu daromas nepagrįstas poveikis kainų nustatymui, o gal juo tiesiog apsaugomas tinkamas kainų nustatymo mechanizmų veikimas.

b) Išsamaus derinimo nebuvimas sektoriuje, susijusiame su kova su nesąžininga prekybos praktika žemės ūkio ir maisto tiekimo grandinėje – Teisingumo Teismo išvada 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendime „Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė“ (C-2/18, EU:C:2019:962)

57. Įgyvendinant bendrą žemės ūkio politiką, kuri pagal SESV 4 straipsnio 2 dalies d punktą priskirta Sąjungos ir valstybių narių pasidalijamajai kompetencijai, valstybės narės turi teisėkūros įgaliojimus ir, kaip matyti iš SESV 2 straipsnio 2 dalies, gali naudotis savo kompetencija tiek, kiek Sąjunga nepasinaudojo savo kompetencija [21].

19 Pagal analogiją žr. 2015 m. gruodžio 23 d. Sprendimą *Scotch Whisky Association ir kt.* (C-333/14, EU:C:2015:845, 17 punktas).

20 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendimas *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė* (C-2/18, EU:C:2019:962, 37 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). 2003 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *Milk Marque ir National Farmers' Union* (C-137/00, EU:C:2003:429) 57 ir 59 punktuose Teisingumo Teismas nurodė, kad veiksmingos konkurencijos išlaikymas žemės ūkio produktų rinkoje yra vienas iš bendros žemės ūkio politikos ir bendro atitinkamų rinkų organizavimo tikslų ir kad bendras rinkų organizavimas grindžiamas atviros rinkos, į kurią veiksmingos konkurencijos sąlygomis turi galimybę patekti kiekvienas gamintojas, sąvoka. To sprendimo 67 punkte Teisingumo Teismas konstatavo, kad sektoriuje, kuriam taikomas bendras pieno ir pieno produktų rinkos organizavimas, nacionalinės valdžios institucijos iš esmės išlaiko jurisdikciją taikyti savo nacionalinę konkurencijos teisę pieno gamintojų kooperatyvui, užimančiam įtakingą padėtį nacionalinėje rinkoje.

21 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendimas *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė* (C-2/18, EU:C:2019:962, 28 punktas). 2013 m. rugsėjo 19 d. Sprendimo *Panellinios Sindesmos Viomikhanion Metapoiisis Kapnou* (C-373/11, EU:C:2013:567) 26 ir 27 punktuose Teisingumo Teismas nurodė, kad valstybių narių galimybė naudotis savo kompetencija tiek, kiek Sąjunga nėra pasinaudojusi savo kompetencija, egzistuoja visų pirma nuo tada, kai buvo įgyvendinta bendros žemės ūkio politikos reforma, po kurios buvo padidinta kompetencijų decentralizacija, siekiant labiau atsižvelgti į kiekvienai valstybei narei arba regionui būdingas sąlygas ir į skirtingų produktų bei atitinkamų gamintojų padėtį rinkoje.

58. Pagal suformuotą jurisprudenciją, jeigu yra priimtas reglamentas dėl bendro rinkų organizavimo konkrečiame sektoriuje, valstybės narės privalo nesiimti jokių priemonių, kurios jam prieštarautų arba kuriomis būtų nustatomos jo išimtys. Taisyklės, kuriomis trukdoma bendram rinkų organizavimui tinkamai veikti, taip pat yra nesuderinamos su šiuo bendru organizavimu, net jei nagrinėjamas klausimas nėra juo išsamiai reglamentuotas [22].

59. Vis dėlto bendro rinkos organizavimo nustatymas nekliudo valstybėms narėms taikyti nacionalinių normų, kuriomis siekiama *kito* bendrojo intereso tikslo nei tas, kurio siekiama bendru rinkos organizavimu, net jei šios normos gali turėti poveikį vidaus rinkos veikimui atitinkamame sektoriuje [23].

60. Komisija savo ieškinyje neteigė, kad Sąjunga išsamiai pasinaudojo savo kompetencija 2009 m. Įstatymo XCV apimamoje srityje, t. y. tiekėjų atžvilgiu taikomos nesąžiningos prekybos žemės ūkio ir maisto produktais praktikos srityje.

61. Teisingumo Teismas 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė* (C-2/18, EU:C:2019:962) 52 punkte pažymėjo, kad Direktyvos 2019/633, kuri, kaip numatyta jos 14 straipsnyje, įsigaliojo 2019 m. balandžio 30 d., priėmimas patvirtina, kad kovos su nesąžininga prekybos praktika žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje sritis nebuvo išsamiai suderinta. Vadinasi, tuo metu, kai šioje byloje buvo priimta Komisijos pagrįsta nuomonė, valstybės narės teisė priimti kovos su nesąžininga prekybos praktika žemės ūkio ir maisto produktų tiekimo grandinėje taisykles, nebuvo reglamentuojama, be kita ko, Reglamentu Nr. 1308/2013.

62. Be to, 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė* (C-2/18, EU:C:2019:962) 49 ir 50 punktuose Teisingumo Teismas iš esmės patvirtino, kad, nepaisant nuorodų į tam tikrą nesąžiningą praktiką, Reglamentu Nr. 1308/2013 išsamiai *nereglamentuojama* nesąžininga prekybos praktika pieno ir pieno produktų sektoriuje, kuris buvo nagrinėjamas toje byloje. To paties sprendimo 53 ir 72 punktuose Teisingumo Teismas iš esmės konstatavo, kad valstybės narės turi joms likusią kompetenciją imtis priemonių kovos su nesąžininga prekybos praktika srityje, kuriomis ribojamas laisvomis derybomis paremtas kainų nustatymo procesas ir vidaus rinkos veikimas atitinkamame sektoriuje [24].

63. Vis dėlto reikia pažymėti, kad valstybėms narėms likusi kompetencija imtis kovos su nesąžininga prekybos žemės ūkio ir maisto produktais praktika priemonių nėra neribota. 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė* (C-2/18, EU:C:2019:962) 56 ir 73 punktuose Teisingumo Teismas nurodė, kad nagrinėjamos nacionalinės taisyklės turi būti tinkamos numatytam tikslui įgyvendinti ir neviršyti to, kas yra būtina šiam tikslui pasiekti [25].

22 2005 m. gegužės 26 d. Sprendimas *Kuipers* (C-283/03, EU:C:2005:314, 37 punktas) ir 2015 m. gruodžio 23 d. Sprendimas *Scotch Whisky Association ir kt.* (C-333/14, EU:C:2015:845, 19 punktas).

23 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendimas *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė* (C-2/18, EU:C:2019:962, 30 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Sprendimo *Scotch Whisky Association ir kt.* (C-333/14, EU:C:2015:845) 26–28 punktuose Teisingumo Teismas konstatavo, kad valstybė narė iš esmės galėtų remtis žmonių gyvybės ir sveikatos apsaugos tikslu, siekdama pateisinti priemonę, kuria pažeidžiama laisvo kainų nustatymo veiksmingos konkurencijos sąlygomis sistema, kuria grindžiamas Reglamentas Nr. 1308/2013, jeigu priemonė yra tinkama nustatytam tikslui įgyvendinti ir neviršija to, kas būtina šiam tikslui pasiekti.

24 Tai, ką konstatavo Teisingumo Teismas, galima palyginti su generalinio advokato M. Bobek požiūriu jo išvadoje byloje *Lietuvos Respublikos Seimas* (C-2/18, EU:C:2019:180). Savo išvadoje generalinis advokatas M. Bobek laikėsi nuomonės, kad Reglamento Nr. 1308/2013 148 straipsnis jau apėmė apsaugos nuo nesąžiningos prekybos praktikos žalio pieno sektoriuje klausimą ir kad valstybės narės iš esmės negali priimti teisės aktų, kuriais siekiama tų pačių (teisėtų) tikslų. Generalinis advokatas M. Bobek 86 punkte nurodė: „beveik nėra abejonių, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas padarė aiškų vertybinį pasirinkimą: atsižvelgė į tuos pačius tikslus ir ėmė reglamentuoti tokią pačią situaciją tame pačiame gamybos grandinės etape. Dėl šių priežasčių Sąjungos teisės taisyklių ir nacionalinių taisyklių kolizija šioje byloje nėra paprasčiausiai nežymus dviejų iš dalies vienas kitą dubliuojančių režimų sutapimas, kai net būtų galima svarstyti galimybę toliau nagrinėti proporcingumo klausimą. Iš tiesų tarp dviejų tą patį klausimą reglamentuojančių būdų kyla esminis funkcinis prieštaravimas, kuris atspindi skirtingus vertybinius pasirinkimus, susijusius su tais pačiais tikslais“. Nors pagarbiai pritariu generalinio advokato M. Bobek išreikštam požiūriui, Teisingumo Teismas aiškiai jam nepritarė. Tokiomis aplinkybėmis siūlau laikyti, kad Teisingumo Teismo sprendimu šis klausimas buvo išspręstas, kiek jis susijęs su Reglamento Nr. 1308/2013 taikymo sritimi.

25 Šis proporcingumo nagrinėjimas turi būti atliekamas visų pirma atsižvelgiant į bendros žemės ūkio politikos tikslus ir tinkamą bendro rinkos organizavimo veikimą, o tai reiškia, kad šiuos tikslus reikia suderinti su nacionalinės teisės aktais siekiamu tikslu kovoti su nesąžininga prekybos praktika. Žr. 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendimą *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė* (C-2/18, EU:C:2019:962, 57 punktas).

c) Nacionalinės taisyklės turi būti tinkamos numatytam tikslui įgyvendinti ir neviršyti to, kas yra būtina šiam tikslui pasiekti

64. 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendime *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė* (C-2/18, EU:C:2019:962) nagrinėtomis nacionalinėmis taisyklėmis tam tikrus kokybės reikalavimus atitikusio žalio pieno pirkėjui buvo draudžiama taikyti kitokią bazinę kainą tai pačiai grupei priklausantiems gamintojams pagal parduodamo per dieną žalio pieno kiekį ir už tokios pačios sudėties ir kokybės pieną, pristatomą tokiu pačiu būdu. Šiomis taisyklėmis buvo užtikrinama, kad pirkėjas taikytų tokią pačią bazinę kainą [26] visiems gamintojams, kurių padėtis yra panaši pagal objektyvų kriterijų, t. y. per dieną parduodamo pieno kiekį [27].

65. Akivaizdu, kad dėl toje byloje nagrinėjamų nacionalinių taisyklių buvo smarkiai susilpninta pirkėjų ir gamintojų galimybė laisvai derėtis dėl žalio pieno pirkimo kainos. Nepaisant šio aiškaus vieno iš pagrindinių principų, kuriais grindžiamas Reglamentas Nr. 1308/2013, apribojimo, Teisingumo Teismas nusprendė, kad nagrinėjamos taisyklės atrodo tinkamos užkirsti kelią rizikai, kad šalis, kuri laikoma silpnesne sutarties šalimi, priešingu atveju būtų priversta sutikti su nepagrįstu kainų sumažinimu. Taigi 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė* (C-2/18, EU:C:2019:962) 60 punkte Teisingumo Teismas konstatavo, kad, vertinant šiuo požiūriu, nacionalinės teisės aktai galėtų būti pateisinami kaip priemonė kovoti su galimai nesąžininga prekybos praktika, nes jais užkertamas kelias kainų diskriminacijai pagal tai, ar tiekėjai yra konkrečios pripažintos pieno gamintojų organizacijos nariai, ar ne [28].

66. Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad nacionalinėmis taisyklėmis iš esmės neviršijama tai, kas yra būtina numatytiems tikslams pasiekti, nes, be kita ko, pirkimo kaina, mokama konkrečiam žalio pieno pardavėjui, gali priklausyti nuo to, kuriai pardavėjų grupei pagal parduodamo pieno kiekį jis yra priskirtas, nuo pieno pristatymo būdo ir šio produkto sudėties ir kokybės [29].

d) Jurisprudencijos taikymas nagrinėjamai bylai

67. Iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos atrodo (ir Komisija neteigė priešingai), kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktu neribojama gamintojų ir (arba) tiekėjų bei mažmenininkų ir (arba) pirkėjų laisvė derėtis dėl atitinkamų produktų kainos.

68. Atvirkščiai, pagal šią nacionalinę nuostatą prie šios kainos pridedama mažmenininko pelno marža iš esmės yra tokia pati, neatsižvelgiant į produktų kilmę. Taigi 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktu, kaip teigia Vengrija, užtikrinama, kad vartotojams taikoma kaina iš esmės atspindėtų produktų pirkimo kainą, dėl kurios tiekėjas susitarė su mažmenininku, žinoma, įskaitant mažmenininko maržą.

26 Žr. 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė* (C-2/18, EU:C:2019:962) 41 punktą, kuriame nurodyta, kad nors „ši bazinė kaina taikoma visiems tos pačios grupės gamintojams, šiai grupei priskiriamiems pagal parduodamo per dieną žalio pieno kiekį <…>, galutinė mokėtina kaina apskaičiuojama atsižvelgiant į priedus, priemokas, nuoskaitas ar pristatymo būdus, dėl kurių laisvai ir atskirai susitariama toje stadijoje“.

27 Žr. 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė* (C-2/18, EU:C:2019:962) 59 punktą.

28 Šią faktinę aplinkybę galiausiai turėjo nustatyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą toje byloje pateikęs teismas. Būtų galima pridurti, kad nacionalinės teisės aktai galėjo turėti konkurencijai naudingą poveikį, nes pagal juos kai kuriems tiekėjams buvo leidžiama patekti į rinką tokiomis pat sąlygomis kaip ir kitiems tiekėjams, kurie priklausė pripažintai pieno gamintojų organizacijai. Šiuo požiūriu tokiais teisės aktais buvo siekiama kovoti su potencialiai išstumiančiu poveikiu dėl nebuvimo nariu ir faktinės galios rinkoje, kurią priešingu atveju galėtų įgyti šios organizacijos nariai.

29 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendimas *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė* (C-2/18, EU:C:2019:962, 67 punktas). Taip pat žr. to sprendimo 63–69 punktus.

69. Nors nacionaline nuostata neribojama tiekėjo ir (arba) mažmenininko laisvė nustatyti kainas, ja mažmenininkui kai kuriuos produktus, „kurių sudėtis ir juslinės savybės yra tokios pačios“, draudžiama parduoti taikant mažesnę maržą, atsižvelgiant į kilmės šalį [30], ir kompensuoti šį kainos sumažinimą pasitelkiant kitus panašius žemės ūkio ir maisto produktus.

70. Šiuo klausimu derėtų pabrėžti, kad bet koks laisvės nustatyti produktams taikytiną mažmeninę pelno maržą ribojimas galiausiai riboja laisvę nustatyti mažmeninę šių produktų kainą.

71. Vis dėlto atsižvelgiant į aplinkybę, kad Teisingumo Teismas 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė* (C-2/18, EU:C:2019:962) 62 punkte konstatavo, jog Lietuvos teisės aktai, kuriais buvo užtikrinama, kad pirkėjai „taikytų tokią pačią bazinę kainą visiems gamintojams, kurių padėtis yra panaši pagal objektyvų kriterijų, t. y. per dieną parduodamo pieno kiekį“ [31], atrodė tinkami kovoti su galima nesąžininga praktika, todėl neprieštaravo Reglamentui Nr. 1308/2013, tai reiškia, kad jeigu 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas turėtų tokį patį poveikį, jį taip pat būtų galima laikyti atitinkančiu šio reglamento reikalavimus, jeigu juo neviršijama tai, kas yra būtina nurodomiems tikslams pasiekti.

72. Vis dėlto, ar 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas turi tokį poveikį? Mano nuomone, tarp šios bylos ir aplinkybių, susijusių su Lietuvos teisės aktais, nagrinėtais 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendime *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė* (C-2/18, EU:C:2019:962), yra tam tikrų subtilių skirtumų. Pirmiausia akivaizdu, kad minėtų Lietuvos pieno gamintojų, nepriklausiusių pripažintai pieno gamintojų organizacijai, padėtis buvo silpnesnė nei šioje byloje nagrinėjamų gamintojų. Be to, akivaizdu, kad ši silpna padėtis ir antikonkurencinio išstumiančio pieno perdirbėjų elgesio rinkoje galimybės buvo tinkamai pagrįstos dokumentais.

73. Nepaneigiama ir tai, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkto taikymo sritis yra nepalyginti platesnė nei Lietuvos teisės aktų, susijusių su pieno sektoriumi, nagrinėtų 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendime *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė* (C-2/18, EU:C:2019:962), nes nagrinėjamas Vengrijos teisės aktas taikomas platesniam žemės ūkio produktų asortimentui.

74. Vis dėlto esminis skirtumas yra tas, kad pagal minėtus Lietuvos teisės aktus buvo užtikrinama, kad pieno gamintojai, nepriklausantys pripažintai pieno gamintojų organizacijai, nebūtų priversti dėl nelygių derybinių galių sutikti su žalio pieno pirkimo sąlygomis, kurias jiems primeta perdirbėjai, arba su labai mažomis kainomis, kai kiti gamintojai, nors ir būdami tokio pat dydžio, dėl lygesnių derybinių galių susitartų dėl didesnių kainų, o pagal Vengrijos teisės aktus draudžiama taikyti skirtingas maržas, taigi tam tikros rūšies kainų diskriminaciją *dėl prekių kilmės*.

75. Taigi 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendime *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė* (C-2/18, EU:C:2019:962) Teisingumo Teismas buvo pasirengęs pripažinti Lietuvos teisės aktus kaip pagrįstą priemonę atsverti įtaką rinkoje ir stiprinti silpnesnės šalies padėtį. Šiuo požiūriu šie teisės aktai buvo daugeliu aspektų naudingi konkurencijai tiek pagal paskirtį, tiek pagal sukeliamas pasekmes būtent todėl, kad buvo apsaugota galimybė patekti į rinką tiems gamintojams, kurie nėra pripažintos pieno gamintojų organizacijos nariai.

30 Reikėtų pažymėti, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkte daroma konkreti nuoroda į nagrinėjamų produktų *kilmę*. Kadangi pirma šio Komisijos ieškinio dalis, susijusi su Reglamentu Nr. 1308/2013, yra suformuluota atsižvelgiant į šias tarpvalstybines aplinkybes, nurodomą Vengrijos įsipareigojimų neįvykdymą pagal Reglamentą Nr. 1308/2013 dėl priimto 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkto nagrinėsiu atsižvelgdamas į šias aplinkybes.

31 Žr. 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė* (C-2/18, EU:C:2019:962) 59 punktą.

76. Vis dėlto tokia pati logika netaikytina šioje byloje nagrinėjamu atveju, nes nagrinėjamu teisės aktu, remiantis jo formuluote, iš esmės siekiama neleisti kainų diskriminacijos dėl produktų kilmės, o ne stiprinti gamintojo ir (arba) tiekėjo derybinę padėtį. Kalbant konkrečiai, nenustatyta, kad pagal 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktą siekiama apsaugoti žemės ūkio produktų rinkos konkurencingumą.

77. Per 2020 m. rugsėjo 3 d. teismo posėdį Vengrijos vyriausybės atstovas patvirtino, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkto tikslas yra apsaugoti pirminius nagrinėjamų produktų gamintojus, t. y. ūkininkus. Jei taip iš tikrųjų yra, tada neišvengiamai tenka pažymėti, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas neatrodo deramai pritaikytas, vadinasi, tinkamas tokiam tikslui. Juk akivaizdu, kad pagal 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktą saugoma būtent mažmenininko, o ne gamintojo pelno marža.

78. Sunkumų kelia ir praktinis 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkto veikimas. Per teismo posėdį buvo nurodytos dvi konkrečios problemos.

79. Pirma, nors atrodo, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkte daroma prielaida, kad konkrečių žemės ūkio produktų kainos turėtų būti vienodos ar bent panašios, nepagalvojama apie tai, kas dabar vyksta šiuolaikinėje rinkoje, kai tam tikri komerciniai subjektai užsitikrina didesnę kainą, neretai apgalvotai pateikdami produktus ir naudodami reklamos strategijas, faktiškai tam tikrus masinio vartojimo produktus parduodami pažymėtus prekių ženklu. Taip yra net ir tuo atveju, jeigu prekių ženklu pažymėtas produktas yra visais atžvilgiais „pagal savo sudėtį ir juslines savybes“ tapatus prekių ženklu nepažymėtam produktui [32].

80. Antra, Vengrijos vyriausybės atstovai pabrėžė, kad maržos taisyklė taikoma šešių mėnesių laikotarpį. Jie tvirtino, kad mažmenininkas gali pardavimų skatinimo tikslais keletą kartų neilgam sumažinti tam tikrų produktų kainą, jeigu marža išlieka daugiau ar mažiau tokia pati, kai išskirstoma per šešių mėnesių laikotarpį.

81. Mano nuomone, aišku, kad mažmenininko galimybės skirtingiems produktams taikyti skirtingą maržą ribojimas gali reikšmingai paveikti laisvą prekių pateikimą rinkai. Iš karto galima įsivaizduoti aplinkybes, kai, pavyzdžiui, populiari vartojimo prekė Vengrijoje parduodama pritaikius nedidelę pelno maržą, palyginti su kaimyninėse valstybėse narėse taikomomis to paties produkto kainomis. Jeigu gamintojas vienoje iš šių valstybių narių norėtų patekti į Vengrijos rinką, jo noras, kad mažmenininkas sutiktų su mažesne marža, būtų natūralus, kad būtų galima bendrai paskatinti naujo produkto pardavimą. Iš tiesų tam tikromis aplinkybėmis Vengrijos mažmenininkui netgi gali būti ekonomiškai naudinga sutikti su mažesne marža šiam naujam produktui, jeigu dėl to, visų pirma ilguoju laikotarpiu, padidėtų vartotojų paklausa tam produktui ir kartu jo pardavimas.

82. Išreikšdamas tokį požiūrį atkreipiau dėmesį į tai, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkto formuluotė yra neutrali ir *de jure* vienodai taikoma ir vidaus, ir importuojamiems produktams. Vis dėlto būtų beprasmiška neigti, kad kainų nustatymo mechanizmai yra bene veiksmingiausias būdas gamintojui iš kitos valstybės narės patekti į vidaus rinką. Bet koks esminis mažmenininkų galimybės vartotojams nustatyti skirtingas skirtingų produktų kainas, atsižvelgiant į nagrinėjamų produktų kilmę, suvaržymas neišvengiamai kelia rimtų rūpesčių, susijusių su vidaus rinka.

32 Šiuo klausimu Vengrijos vyriausybės atstovai nurodė, kad prekių ženklu pažymėtų produktų juslinės savybės skiriasi nuo prekių ženklu nepažymėtų produktų, todėl pagal 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktą jie laikomi skirtingais produktais. Jie teigė, kad vartotojai prekių ženklais pažymėtus produktus vertina kitaip nei prekių ženklu nepažymėtus produktus, todėl prekių ženklu pažymėto produkto pakuotė yra juslinė savybė. Mano nuomone, šis paaiškinimas akivaizdžiai rodo, kokia neapibrėžta yra 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkto taikymo sritis.

83. Šių rūpesčių nesušvelnina 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkto formuluotės neapibrėžtumas. Teisė imtis reklaminių pardavimų šioje nuostatoje aiškiai nenumatyta ir gamintojai iš kitų valstybių narių, visų pirma norėdami patekti į Vengrijos rinką, gali nežinoti apie menamą Vengrijos valdžios institucijų taikomą lengvatinę praktiką, susijusią su trumpalaikiu pardavimų skatinimu. Tai neišvengiamai gali labiau paveikti gamintojus iš kitų valstybių narių, palyginti su vidaus gamintojais, kurie, tikėtina, yra geriau susipažinę su tuo, kaip teisės aktai veikia praktiškai [33]. Bet kuriuo atveju norinčiam patekti į šią rinką gamintojui iš kitos valstybės narės gali prireikti daug ilgiau trunkančios kainų nustatymo strategijos nei ta, kuri priklauso nuo trumpalaikių kainų nustatymo būdų pardavimams skatinti, taikomų vos kelias dienas ar savaites.

84. Šiuo klausimu būtų naudinga pasiremti 2010 m. kovo 4 d. Sprendimu *Komisija / Airija* (C-221/08, EU:C:2010:113). Toji byla buvo susijusi su tabaką reglamentuojančiais Airijos teisės aktais, kuriais buvo nustatytos minimalios cigarečių pardavimo kainos. Tai buvo visuomenės sveikatos apsaugos priemonė, skirta užtikrinti, kad būtent jauni žmonės dėl galimybės pigiai nusipirkti cigarečių neįgytų priklausomybę skatinančio įpročio, kuris būtų pražūtingas jų sveikatai.

85. 2010 m. kovo 4 d. Sprendimo *Komisija / Airija* (C-221/08, EU:C:2010:113) 40 punkte Teisingumo Teismas konstatavo, kad teisės aktai, kuriais kai kurioms vartojimo prekėms (nagrinėjamu atveju – cigaretėms) nustatomos minimalios kainos, „gali turėti neigiamos įtakos konkurenciniams santykiams ir trukdyti tam tikriems gamintojams ar importuotojams pasinaudoti pranašumu dėl mažesnės gaminio įsigijimo kainos, siekiant pasiūlyti patrauklesnę mažmeninę pardavimo kainą“. Teisingumo Teismas to paties sprendimo 45 punkte pridūrė, kad tokia minimalių kainų sistema yra neteisėta, nes ja daroma neigiama įtaka „konkurenciniam pranašumui, kuris tam tikriems tabako gaminių gamintojams ar importuotojams galėtų atsirasti dėl mažesnės įsigijimo kainos“.

86. Aišku, jog Teisingumo Teismui kėlė nerimą tai, kad nacionalinės teisės aktuose numatytas įpareigojimas nustatyti minimalias kainas tokioms vartojimo prekėms, kaip cigaretės, darė poveikį pačiai konkurencingos rinkos esmei ir turėjo išstūmimo poveikį.

87. Manau, sunku nepritarti tokiam susirūpinimui, kalbant apie šioje byloje nagrinėjamus teisės aktus, nors 2010 m. kovo 4 d. Sprendimas *Komisija / Airija* (C-221/08, EU:C:2010:113) buvo priimtas konkrečiai atsižvelgiant į 1995 m. lapkričio 27 d. Tarybos direktyvą 95/59/EB dėl kitų nei apyvartos mokesčių, kurie turi įtakos apdoroto tabako suvartojimui [34], be to, kainų konkurencijos ribojimas tikrai nėra toks griežtas, kaip nagrinėtasis byloje, kurioje priimtas minėtas sprendimas [35].

33 Čia reikėtų pažymėti generalinės advokatės J. Kokott pastabas jos išvadoje byloje *Komisija / Airija* (C-456/08, EU:C:2009:679) dėl nacionalinės teisės nuostatų, pagal kurias nacionaliniam teismui buvo leidžiama pasinaudojant turima diskrecija atmesti ieškinį byloje dėl viešųjų pirkimų, motyvuojant tuo, kad jis nebuvo pareikštas „nedelsiant“, nors ieškinys buvo pareikštas per įstatyme nustatytą terminą. Generalinė advokatė J. Kokott savo išvados 61 punkte nurodė, kad tokia diskrecinė sistema neatitinka teisinio saugumo principų, kurie yra viešųjų pirkimų direktyvų pagrindas, teigdama, kad „jeigu nacionalinę teisės sistemą formuoja įstatyminių nuostatų ir „teismų teisės“ sąveika, tai negali vykti atitinkamų nuostatų ir taisyklių aiškumo bei apibrėžtumo sąskaita. Tai juo labiau galioja tuomet, kai direktyva siekiama suteikti teisių privatiems asmenims, ir neaiški arba sudėtinga teisinė padėtis dėl galimų naikinamųjų terminų galėtų lemti teisių praradimą; nagrinėjamoje byloje – teisės reikalauti peržiūrėti perkančiųjų organizacijų sprendimų praradimą. *Sudėtinga ir neskaidri teisinė padėtis nuo bandymo gauti viešuosius užsakymus Airijoje galėtų atgrasyti visų pirma konkurso dalyvius ir kandidatus iš užsienio*“ (išskirta mano). Nors, žinoma, šių pastabų aplinkybės labai skyrėsi nuo šios bylos aplinkybių, vis dėlto galima teigti, kad šios generalinės advokatės J. Kokott pastabos yra reikšmingos, kiek tai susiję su tikėtinu 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkto aiškinimo poveikiu.

34 OL L 291, 1995, p. 40; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 35 t., p. 182.

35 Iš 2010 m. kovo 4 d. Sprendimo *Komisija / Airija* (C-221/08, EU:C:2010:113) 43–45 punktų aišku, kad dėl Airijos teisės aktų šios šalies rinkoje veikiantiems gamintojams ir importuotojams buvo nustatoma minimali mažmeninė cigarečių pardavimo kaina, atitinkanti 97 % vidutinės svertinės kiekvienos cigarečių rūšies rinkos kainos. Taigi dėl tokios sistemos buvo faktiškai panaikinti konkuruojančių produktų kainų skirtumai ir šios kainos kito, lygiuodamosi į brangiausią gaminį.

88. Manau, kad bendras principas, susijęs su antikonkurenciniu nuostatų dėl minimalių kainų nustatymo poveikiu, vis dėlto taikytinas šiai bylai pagal analogiją. Kalbant konkrečiau, sunku išvengti išvados, kad dėl visų mano pirma nurodytų priežasčių 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas yra ne tik antikonkurencinis, nes juo draudžiama laisvai nustatyti pardavimo kainas remiantis sąžininga konkurencija, bet ir faktiškai diskriminuoja naujus Vengrijos maisto ir žemės ūkio rinkos subjektus.

89. Šiuo klausimu reikia priminti, kad mažmenininko pelno marža yra esminis vartojimo prekės kainos elementas, tad atsižvelgiant į šios maržos dydį gali būti labai svarbus veiksnys, lemiantis vartotojų pasirinkimą [36].

90. Vadinasi, dėl 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkto nuostatos, užkertančios kelią kainų diskriminacijai dėl nagrinėjamų produktų kilmės, gamintojams iš kitų valstybių narių gali būti sutrukdyta patekti į Vengrijos vidaus rinką, nes importuojamų produktų mažmenininkams neleidžiama konkuruoti kainomis, kiek tai susiję su jų marža šiems produktams, vidaus produktų nenaudai. Bent tam tikrais atvejais sąžininga daryti prielaidą, kad šie importuoti produktai galėtų įgyti rinkos dalį tik konkuruodami kainomis su tokiais pačiais vidaus produktais. Taip pat negalima teigti, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas turi konkurencijai naudingą poveikį, kurį Teisingumo Teismas nustatė 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendimo *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė* (C-2/18, EU:C:2019:962) 69 punkte, užtikrinant, kad konkretūs gamintojai nenukentėtų nuo kainų diskriminacijos dėl savo silpnesnės derybinės galios todėl, kad jie nėra pripažintos pieno gamintojų organizacijos nariai [37].

91. Taigi yra aišku, kad dėl 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkto gali būti iš esmės pašalinama kainų konkurencija ir tai turi poveikį kitų valstybių narių gamintojų galimybei užtikrinti, kad jų produktai patektų į Vengrijos rinką. Vadinasi, 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktu daroma neigiama įtaka ir nepagrįstai kliudoma tinkamam bendro žemės ūkio rinkos organizavimo veikimui, kiek tai susiję su nagrinėjamais produktais.

92. Darytina išvada, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas, kuriuo kainų konkurencija suvaržoma taip, kaip ką tik apibūdinau, prieštarauja svarbiausiam principui, kuriuo grindžiamas Reglamentas Nr. 1308/2013, ir Teisingumo Teismo nuosekliai pateikiamam šio ir prieš jį galiojusių reglamentų [38] aiškinimui, pavyzdžiui, 2005 m. gegužės 26 d. Sprendime *Kuipers* (C-283/03, EU:C:2005:314).

93. Taigi laikausi nuomonės, jog Teisingumo Teismas turėtų pripažinti, kad ribojusi žemės ūkio ir maisto produktų pardavimo kainų nustatymą, konkrečiai 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkte, Vengrija neįvykdė įsipareigojimų pagal Reglamentą Nr. 1308/2013.

36 Šiuo klausimu mažmenininko marža galėtų būti labai įvairi ir sudaryti, pavyzdžiui, nuo 5 % iki 100 % arba net 200 % gamintojo kainos.

37 Šioje byloje pateikiant pateisinimą dėl 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkto nebuvo nurodyta jokio panašaus esamo ar galimo mažmenininkų piktnaudžiavimo konkurencijos procesu. Kaip tik yra priešingai: teisės aktais, kuriais mažmenininkams bendrai draudžiama mažinti savo pelno maržą žemės ūkio produktams, tiesiog suvaržomas įprastas konkuravimo procesas šių produktų rinkoje. Tai, kad mažmenininkas konkuruoja kainomis, remdamasis nagrinėjamų prekių kilme, savaime nėra piktnaudžiavimas. Žinoma, būtų kitaip, jeigu 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktu mažmenininkui būtų siekiama neleisti naudotis savo įtaka rinkoje, pavyzdžiui, pasitelkiant kainų diskriminaciją gamintojo, kuris nėra pripažintos gamintojų organizacijos narys, nenaudai. Tačiau 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktu einama daug toliau, tiek, kad yra iš esmės deaktyvuojamas ir slopinamas svarbiausias kainų nustatymo mechanizmo aspektas, kuris yra būtinas, kad veiktų konkurencinga tokių produktų rinka.

38 Pavyzdžiui, 1968 m. birželio 27 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 804/68 dėl bendro pieno ir pieno produktų rinkos organizavimo (OL L 148, 1968, p. 13), iš dalies pakeistas 1995 m. birželio 29 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1538/95 (OL L 148, 1995, p. 17).

3. Antrasis kaltinimas SESV 34 straipsnio pažeidimu

94. Laisvas prekių judėjimas yra pagrindinis SESV principas, išreiškiamas SESV 34 straipsnyje nustatytu draudimu valstybių narių tarpusavio prekyboje taikyti kiekybinius importo apribojimus ir bet kokias lygiaverčio poveikio priemones. Pagal suformuotą jurisprudenciją SESV 34 straipsnyje numatytas kiekybiniam apribojimui lygiaverčio poveikio priemonių draudimas taikomas bet kokiai valstybių narių priemonei, galinčiai tiesiogiai ar netiesiogiai, faktiškai ar potencialiai trukdyti valstybių narių tarpusavio importui [39]. Teisingumo Teismas pirmą kartą tiksliai suformulavo šį draudimą 1974 m. liepos 11 d. Sprendime *Dassonville* (8/74, EU:C:1974:82) (toliau – Sprendimas *Dassonville*).

95. Kiek tai susiję su prekybos būdais, plati Sprendime *Dassonville* nustatyto draudimo taikymo sritis buvo susiaurinta nagrinėjant nemažai bylų po 1993 m. lapkričio 24 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Keck ir Mithouard* (C-267/91 ir C-268/91, EU:C:1993:905).

96. Nuo tada, kai buvo priimtas 1993 m. lapkričio 24 d. Sprendimas *Keck ir Mithouard* (C-267/91 ir C-268/91 EU:C:1993:905), Teisingumo Teismas nuosekliai konstatuoja, kad tam tikrus pardavimo būdus ribojančios ar draudžiančios nacionalinės nuostatos, kurios, viena vertus, taikomos visiems atitinkamiems ūkio subjektams, savo veiklą vykdantiems nacionalinėje teritorijoje, ir, kita vertus, daro tokį patį teisinį ir faktinį poveikį nacionalinių prekių ir prekių iš kitų valstybių narių prekybai, negali tiesiogiai ar netiesiogiai, iš tikrųjų ar potencialiai riboti valstybių narių tarpusavio prekybos [40].

97. Jeigu šios sąlygos yra įvykdytos, nacionalinių pardavimo būdų taikymas šioje valstybėje nustatytus reikalavimus atitinkančių produktų iš kitos valstybės narės pardavimui savaime nekliudo jiems patekti į rinką arba nesudaro daugiau kliūčių nei vidaus produktams. Taigi tokios taisyklės nepatenka į SESV 34 straipsnio taikymo sritį.

98. Reikėtų pažymėti, jog Komisija laikosi nuomonės, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punkte reglamentuojamas pardavimo būdas, kaip tai suprantama pagal 1993 m. lapkričio 24 d. Sprendimą *Keck ir Mithouard* (C-267/91 ir C-268/91, EU:C:1993:905). Šiam vertinimui lieka tik pritarti [41].

99. Be to, Komisija neteigia, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktu nagrinėjamiems produktams iš kitų valstybių narių *de jure* kliudoma patekti į Vengrijos rinką. Vis dėlto Komisija mano, kad ši nuostata neatitinka 1993 m. lapkričio 24 d. Sprendime *Keck ir Mithouard* (C-267/91 ir C-268/91, EU:C:1993:905) nustatyto antrojo kriterijaus, nes ja tapatiems nacionaliniams produktams suteikiamas faktinis pranašumas.

100. 1993 m. lapkričio 24 d. Sprendime *Keck ir Mithouard* (C-267/91 ir C-268/91, EU:C:1993:905) nustatytus principus, kuriais šioje byloje dažnai rėmėsi Vengrijos vyriausybė, Teisingumo Teismas taip pat taikė kitose bylose dėl pažeidimo.

39 2016 m. spalio 19 d. Sprendimas *Deutsche Parkinson Vereinigung* (C-148/15, EU:C:2016:776, 20 ir 22 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

40 2015 m. lapkričio 12 d. Sprendimas *Visnapuu* (C-198/14, EU:C:2015:751, 103 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Teisingumo Teismas pažymėjo, kad teisės aktai, kuriais įpareigojama taikyti tam tikrus pardavimo būdus, į SESV 34 straipsnio taikymo sritį nepatenka todėl, kad jais importuotiems produktams nekliudoma patekti į šios valstybės narės rinką arba nesudaroma daugiau kliūčių nei jos vidaus produktams. 2003 m. rugsėjo 18 d. Sprendimas *Morellato* (C-416/00, EU:C:2003:475, 31 punktas).

41 Pagal analogiją žr. 1995 m. rugpjūčio 11 d. Sprendimą *Belgapom* (C-63/94, EU:C:1995:270, 13 punktas), kuriame Teisingumo Teismas konstatavo, kad nacionalinės teisės aktais, kuriais draudžiami pardavimai taikant tik labai mažą pelno maržą, reglamentuojamas pardavimo būdas. Minėto sprendimo 14 punkte Teisingumo Teismas pažymėjo, kad nagrinėjama nuostata, kuri buvo „taikoma visiems atitinkamo sektoriaus prekybininkams, nedarant skirtumo pagal produktus, turi tokį patį poveikį prekių iš kitų valstybių narių pateikimui rinkai kaip ir nacionalinių prekių pateikimui rinkai“. Aišku, tame sprendime buvo analizuojama, ką iš esmės laikyti pardavimu už mažesnę kainą nei įsigijimo kaina. Vis dėlto manau, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas tikrai nėra paprasta priemonė, skirta tokiems pardavimams, nes ja paveikiama esminė konkuravimo dėl žemės ūkio produktų proceso savybė, t. y. laisvas pardavimo kainų nustatymas.

101. Pavyzdžiui, 1995 m. birželio 29 d. Sprendime *Komisija / Graikija* (C-391/92, EU:C:1995:199) Teisingumo Teismas konstatavo, kad Graikijos įstatymu, kuriuo kūdikiams skirtą apdorotą pieną buvo leidžiama pardavinėti tik vaistinėse, SESV 34 straipsnis (koks jis yra dabar) nebuvo pažeistas. Teisingumo Teismas konstatavo, kad šis įstatymas turėjo poveikį tik produktų pardavimo būdams ir buvo vienodai taikomas tokiems pat vidaus ir importuotiems produktams. Minėto sprendimo 18 punkte Teisingumo Teismas papildomai konstatavo, kad kitaip būtų tik tuo atveju, „jeigu būtų akivaizdu, kad nagrinėjamais teisės aktais apsaugomi nacionaliniai produktai, panašūs į kūdikiams skirtą apdorotą pieną iš kitų valstybių narių arba konkuruojantys su šios rūšies pienu“.

102. Savo ruožtu laikausi nuomonės, kad dėl visų mano jau nurodytų priežasčių, susijusių su Reglamento Nr. 1308/2013 pažeidimu, ši byla skiriasi nuo bylos, kurioje buvo priimtas 1995 m. birželio 29 d. Sprendimas *Komisija / Graikija* (C-391/92, EU:C:1995:199).

103. Mano nuomone, pagal 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktą naujiems žemės ūkio produktams iš kitų valstybių narių neleidžiama patekti į Vengrijos rinką, slopinant kainų konkurenciją mažmeniniu lygmeniu. Kaip jau nurodžiau, konkurencijos proceso ribojimas gali labiau paveikti importuojamų produktų gamintojus, nes šie gamintojai apskritai gali tikėtis patekti į Vengrijos rinką tik dėl veiksmingos kainų konkurencijos, įskaitant pardavimų skatinimo kainas, tradicinių (ir geriau žinomų) nacionalinių žemės ūkio produktų, kurie yra pažįstami vidutiniam Vengrijos vartotojui, nenaudai. Dėl jau minėtų neaiškumų, kaip taikyti 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktą į jo taikymo sritį patenkantiems produktams, ir galimybės vykdyti trumpalaikius reklaminius pardavimus ši situacija dar sudėtingesnė.

104. Net jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas pažeidžia SESV 34 straipsnį, taip pat reikės išnagrinėti, ar šis pažeidimas galėtų būti pateisinamas remiantis SESV 36 straipsniu arba privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais. Šioje byloje nagrinėjamu atveju Vengrija siekia pateisinti 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktą, teigdama, kad jo tikslas yra kovoti su nesąžininga mažmenininkų prekybos praktika, kuri nenaudinga gamintojams.

105. Nesutinku su tuo, kad 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas gali būti pateisinamas šiuo pagrindu. Pirma, priešingai situacijai, nagrinėtai 2019 m. lapkričio 13 d. Sprendime *Lietuvos Respublikos Seimo narių grupė* (C-2/18, EU:C:2019:962), Vengrija nepateikė nesąžiningos mažmenininkų prekybos praktikos įrodymų, susijusių su plačiu produktų asortimentu, kuriam taikomas 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktas. Antra, bet kuriuo atveju Vengrija nuosekliai neįrodė, kaip mažmenininkų maržų nustatymu faktiškai apsaugoma silpnesnioji prekybos derybų šalis, t. y. gamintojas, ypač todėl, kad pagal šią nuostatą nekliudoma mažmenininko laisvei derėtis su gamintojais dėl kainų, komisinių, nuolaidų ir kt.

106. Reikėtų pabrėžti, kad mažmenininko konkuravimas kainomis remiantis nagrinėjamų prekių kilme savaime nėra piktnaudžiavimas.

107. Tokiomis aplinkybėmis manau, kad priėmusi 2009 m. Įstatymo XCV 3 straipsnio 2 dalies u punktą Vengrija neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV 34 straipsnį ir negali pasiteisinti, remdamasi kuriuo nors nurodomu privalomuoju bendrojo intereso pagrindu.

4. Dėl bylinėjimosi išlaidų

108. Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija reikalavo priteisti iš Vengrijos bylinėjimosi išlaidas, o ši pralaimėjo bylą, ji turi padengti ne tik savo, bet ir Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas.

V. Išvada

109. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui pripažinti, kad priėmusi *Mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek vonatkozásában a beszállítókkal szemben alkalmazott tisztességtelen forgalmazói magatartás tilalmáról szóló, 2009. évi XCV. törvény* (2009 m. Įstatymas XCV, kuriuo draudžiama tiekėjų atžvilgiu nesąžininga prekybos žemės ūkio ir maisto produktais praktika) 3 straipsnio 2 dalies u punktą Vengrija neįvykdė įsipareigojimų pagal SESV 34 straipsnį ir pagal 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007.

110. Kadangi Komisija prašė priteisti iš Vengrijos bylinėjimosi išlaidas ir Vengrija iš esmės pralaimėjo bylą, ji turi padengti ne tik savo, bet ir Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas.